

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Місцеве самоврядування

першого рівня вищої освіти

за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

Полтава, 2021

ПЕРЕДМОВА

Програма атестаційного екзамену. Освітньо-професійна програма «Місьцеве самоврядування» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування.

1. ВНЕСЕНО кафедрою публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету 30 серпня 2021 р. протокол № 1.

2. ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні науково-методичною ради спеціальності «Публічне управління та адміністрування» 30 серпня 2021 р. протокол № 1.

3. РОЗРОБНИКИ:

1. Лозинська Тамара, д. держ. упр., професор
2. Дячков Володимир, д. е. н., доцент
4. Сердюк Ольга, к. е. н., доцент
5. Сьомич Микола, д. е. н., к. держ. упр., доцент
6. Мирна Ольга, к. е. н., доцент

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Зміст програми атестаційного екзамену	4
1.1. Публічне управління	4
1.2. Регіональне управління	7
1.3. Служба в органах місцевого самоврядування	9
1.4. Теорія державного управління	13

Вступ

Програму атестаційного екзамену підготовлено відповідно до освітньо-професійної програми «Місцеве самоврядування» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування.

Мета атестаційного екзамену – оцінювання рівня професійної компетентності, ступеня засвоєння освітньо-професійної програми підготовки та атестація фахівця на відповідність ступеню вищої освіти «бакалавр».

Програма атестаційного екзамену містить зміст навчальних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра публічного управління та адміністрування за освітньо-професійною програмою «Місцеве самоврядування» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування, що виносяться на атестацію.

У списках рекомендованих джерел, що додаються до програми атестаційного екзамену, наведено перелік сучасних джерел інформації.

1. Зміст програми атестаційного екзамену

1.4. Публічне управління

Тема 1. Публічне адміністрування як системне суспільне явище

Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція. Предметна сфера публічного адміністрування. Методологічна основа. Співвідношення управління та адміністрування. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.

Тема 2. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування

Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства. Сутнісні характеристики громадянського суспільства. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави.

Тема 3. Публічне адміністрування та влада

Феномен влади. Публічна влада та публічне адміністрування. Влада як основний засіб публічного адміністрування. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування. Держава як суб'єкт політичної влади. Економічна влада. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади. Лобізм.

Тема 4. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада

Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування – демократична основа управління в державі. Основні фактори формування місцевого самоврядування. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування.

Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування. Посадові особи місцевого самоврядування.

Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні. Вибори

органів місцевого самоврядування. Місцевий референдум. Загальні збори громадян. Органи самоорганізації населення.

Тема 5. Закономірності, форми, методи та стилі публічного адміністрування

Управління суспільством – головне призначення публічного адміністрування.

Загальний закон соціального управління – залежність управляючого впливу від стану системи та зовнішнього середовища. Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами. Закон централізації та децентралізації влади. Закон системності організації та саморозвитку системи публічного адміністрування.

Загальносистемні методологічні принципи публічного адміністрування. Принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси. Застосування принципів публічного адміністрування.

Тема 6. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень

Управління як визначальна функція публічного адміністрування. Управлінське рішення як наукова категорія. Пріоритетність політичного вибору цінностей та цілей.

Визначення цінностей та цілей – визначальна ланка прийняття рішень.

Роль конкуренції в процесі прийняття рішень. Взаємовідношення суб'єкта та об'єкта прийняття рішень. Послідовність етапів прийняття рішень. Динаміка виконання рішень.

Тема 7. Форми реалізації влади в публічній сфері, ресурси та технології публічного адміністрування

Форми правління, чинники впливу на форму правління. Система виконавчої влади в Україні. Управлінські зв'язки в системі виконавчої влади.

Ресурси публічного управління. Технології публічного управління. Е-врядування.

Тема 8. Бюрократія в системі публічного адміністрування

Бюрократія як наукова категорія. Теорія бюрократії М. Вебера.

Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії. Основні ознаки та атрибути бюрократії. Політизація вищого чиновництва.

Публічна служба.

Тема 9. Корупція та протидія корупції в публічному адмініструванні

Поняття корупції та корупційних дій. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності. Зони «підвищеного» ризику проявів корупції.

Фактори запобігання проявам корупції: політичний, нормативно-правовий, організаційний, економічний, кадровий, морально-психологічний.

Тема 10. Результативність та ефективність публічного адміністрування

Поняття результативності та ефективності публічного адміністрування. Фактори результативності та ефективності публічного адміністрування.

Вимір продуктивності, результативності та ефективності публічного адміністрування. Критерії результативності та ефективності публічного адміністрування.

Фактори підвищення ефективності публічного адміністрування. Контрактна система та неокорпоративізм.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекц. 2-е изд. дополн. М. : Омега-Л, 2004. 584 с.
2. Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада : США, Великобритания, Франция, Германия : учеб пособ. 2-е изд. дополн. М. : Логос, 2000. 200 с.
3. Державне управління та державна служба : словник-довід. / уклад. О. Ю. Оболенський. К. : КНЕУ, 2005. 208 с.
4. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посіб. Луцьк, 2000. 558 с.
5. Мельник А.Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю. Державне управління : підруч. / ред. А. Ф. Мельник. К. : Знання, 2009. 582 с.
6. Посібник для державного службовця з питань запобігання корупційних діянь / уклад. С. М. Серьогін та ін. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2009. 136 с.
7. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, Б. Коротич, Н. М. Мельтюхова та ін.; за заг. ред. В.В. Корженка, Мельтюхової. Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. 256 с.

Допоміжні

1. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень : проблеми теорії, методології, практики : моногр. К.: Вид-во УАДУ, 2000. 340 с.
2. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія / кол. авт; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. К. : УАДУ при Президентові України, 1997. 448 с.
3. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій : монографія. Х. : ХарРІ УАДУ «Магістр», 2003. 236 с.
4. Лахижа М. І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні і практичні аспекти. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. 289 с.
5. Політологія : підруч. / заг. ред. Кремень В. Г., Горлача М. І. Харків: Друк. Центр «Єдинорог», 2001. 640 с.
6. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. С. 1
7. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України 05.10.2000 № 2017-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 48. С.409.
8. Про джерела фінансування органів державної влади: Закон України від 20.06.1999 р. №783-XI V. *Уряд, кур'єр*. 1999. № 165.
9. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 07.04.2011 № 3206-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 40. С. 404.
10. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.96 р. №393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. С. 256.
11. Про інформацію: Закон України від 2.10.1992 р. № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. С. 650.
12. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. С. 170.
13. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-XIV. *Офіц. вісник України*. 1999. № 18. С. 190.

1.3. Регіональне управління

Тема 1. Державна політика регіонального розвитку

Державна політика регіонального розвитку в Україні. Державна регіональна політика та регіональний розвиток. Європейські засади регулювання політики регіонального розвитку. Фінансове забезпечення регіонального розвитку. Понятійно-категоріальне визначення поняття «регіону», «регіональної політики».

Тема 2. Інституційно-правові засади регіонального розвитку

Організаційно-правові засади регіонального управління в Україні. Інституційне забезпечення регіонального управління. Європейський досвід регулювання політики регіонального розвитку. Регулювання політики регіонального розвитку відповідно до принципів Європейської регіональної політики: досвід країн ЄС.

Тема 3. Державне управління на регіональному рівні

Регіональне управління: сутність, цілі та специфіка. Історичні форми управління регіональним розвитком. Державна регіональна політика та політика територіально-адміністративних органів. Роль місцевого самоврядування у розвитку регіону.

Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами. Вплив органів державної влади на промислове і сільськогосподарське виробництво в регіоні, функціонування регіональних ринків. Управління інноваційною діяльністю. Роль державного управління щодо розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Механізми реалізації регіональної політики держави: інституційно-правові, організаційні, фінансово-економічні, соціально-психологічні. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіону. Державні та регіональні програми. Історичний досвід та особливості функціонування та управління територій із спеціальним статусом.

Регіональне управління та місцеве самоврядування. Поняття та суть місцевого самоврядування. Його основні ознаки та принципи, моделі управління. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку регіону. Централізація та децентралізація влади.

Тема 4. Регіональні органи державного управління

Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенція МДА. Повноваження, порядок формування та роботи МДА. Структура МДА, їх діяльність. Відносини МДА у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків.

Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.

Тема 5. Світовий досвід організації місцевого самоврядування та регіонального самоврядування.

Сучасні моделі та концепції місцевого самоврядування. Світовий досвід організації місцевого та регіонального самоврядування. Європейські орієнтири врядування на регіональному рівні. Досвід реформування та перспективи створення сучасних систем врядування.

Тема 6. Формування інституцій місцевого та регіонального управління

Теоретичне осмислення змісту феномену місцевого та регіонального самоврядування. Місцеве самоврядування як інститут публічної влади.

Тема 7. Підготовка та прийняття управлінських рішень в регіональному управлінні

Поняття управлінських рішень регіонального рівня. Базові концепції, теорії та ідеї щодо прийняття управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень регіонального рівня. Прийняття управлінських рішень в контексті удосконалення процесу регіонального управління.

Тема 8. Ефективність регіонального управління. Контроль у сфері виконавчої влади на регіональному рівні

Поняття ефективності в управлінні. Типологія та критерії вимірювання ефективності управління. Діяльність міжнародних організацій з підвищення ефективності регіонального управління у країнах Європи. Загальна характеристика та принципи реалізації функції контролю. Світові стандарти системи контролю. Розвиток системи контролю у сфері регіонального управління в Україні.

Тема 9. Основні засади адміністративно-територіальної реформи в Україні та світі

Адміністративно-територіальна реформа. Концептуальні засади проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні. Адміністративно-територіальна реформа провідних країн світу як механізм ефективного державного та регіонального управління. Зарубіжний досвід і європейські стандарти як орієнтири при вирішенні завдань адміністративно-територіальної реформи

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу : навч. посіб. Іванова Т.В. та ін. К. : НАДУ, 2015. 628 с.
2. Васильєва О. І. Регіональне управління в умовах реформування владних відносин : монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2009. 436 с.
3. Державна політика : підруч. / НАДУ при Президентові України; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) та ін.. К. : НАДУ, 2014. 448 с.
4. Євтушенко В. А., Євтушенко Г. В. Державне та регіональне управління: навч. посіб. Х. : ХНУ, 2012. 215 с.
5. Законодавство України про місцеве самоврядування: зб. законодав. актів: за станом на 5 листопада 2001 р. / Верх. Рада України. Офіц. Вид. К. : Парлам. вид-во, 2001. 168 с.
6. Іванова Т.В. Державне управління сталим екологічним розвитком України та її регіонів в системі раціонального природокористування: теорія, методологія, перспективні напрями : монографія. К. : ВПЦ АМУ, 2011. 405 с.
7. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Х. : Фоліо, 1998. 48 с.
8. Круш П.В., Кожем'яченко О. О.. Регіональне управління : навч. посіб. / К. : ЦУЛ, 2007. 248 с.
9. Основи регіонального управління в Україні : підруч. / авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко та ін. ; заг. ред. В. М. Вакуленко. М. К. Орлатий. К. : НАДУ, 2012. 576 с.
10. Про стратегію сталого розвитку «Україна-2020» : Указ Президента України URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення : 10.09.2019).

11. Регіональне управління : підруч. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, та ін. К. : НАДУ, 2014. 512 с.

Допоміжні

1. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : навч. посіб. К. : ВПЦ АМУ, 2011. 444 с.

2. Бакуменко В. Д. Руденко О. М. Підходи та моделі креативного державного управління: монографія. К. : АМУ, 2014. 228 с.

3. Іванова Т. В. Управління підприємством на регіональному рівні / *Науковий вісник Академії муніципального управління: Збірник наукових праць. Серія «Економіка» випуск 8/2010.* К. : Академія муніципального управління, ВПЦАМУ. 2010 р. С. 42-47

4. Управління розвитком міста: навч. посіб. Т. В. Іванова та ін. К. : Вид-во НАДУ, 2006. 389 с.

5. Шляхи формування та розвитку самодостатніх суб'єктів муніципального руху: європейські виміри та орієнтири Т. В. Іванова та ін. Миколаїв: Т. В Ємельянова., 2013. 352 с.

1.2. Служба в органах місцевого самоврядування

Тема 1. Загальна характеристика системи місцевого самоврядування в Україні

Об'єкт, предмет і метод навчальної дисципліни «Служба в органах місцевого самоврядування», її теоретичні та методологічні основи, зв'язок із спеціальними дисциплінами, що формують систему знань майбутнього фахівця.

Історичні передумови виникнення місцевого самоврядування як природного права людини вирішувати власні справи. Поняття та конституційні основи місцевого самоврядування в Україні.

Поняття системи місцевого самоврядування та характеристика її основних складових. Загальна організаційна структура місцевого самоврядування в Україні.

Територіальна та економічна основи місцевого самоврядування в Україні.

Організаційна, правова та фінансова автономія органів місцевого самоврядування. Децентралізація влади в процесі розвитку місцевого самоврядування в Україні. Функціонування та повноваження районних і обласних рад. Управління комунальною власністю та надання адміністративних послуг.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення місцевого самоврядування в Україні

Конституційні основи місцевого самоврядування в Україні. Становлення нормативно-правової бази місцевого самоврядування: Закони України – «Про місцеві Ради народних депутатів УРСР та місцеве самоврядування» від 7.12.1990 р.; «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве й регіональне самоврядування» від 26.03.1992 р.; «Про формування місцевих органів влади і самоврядування» від 03.02.1994 р.; Конституційний Договір «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» від 08.06.1995 р.; Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. Європейська хартія місцевого самоврядування.

Тема 3. Принципи функціонування органів місцевого самоврядування та їх повноваження

Принципи функціонування органів місцевого самоврядування згідно Закону

України «Про місцеве самоврядування в Україні». Форми прямої демократії та самоорганізації населення. Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Відносини органів місцевого самоврядування із суб'єктами комунальної та не комунальної власності. Відносини органів місцевого самоврядування з органами державної влади. Державний контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Дострокове припинення повноважень органів місцевого самоврядування.

Тема 4. Первинний рівень місцевого самоврядування

Суб'єкти первинного рівня місцевого самоврядування. Організація виборів до органів місцевого самоврядування первинного рівня. Вибори голів органів місцевого самоврядування первинного рівня. Структура сільських, селищних, міських рад. Організація роботи виконавчого комітету та апарату органу місцевого самоврядування первинного рівня.

Повноваження голів місцевих рад первинного рівня. Організація проведення сесій місцевих рад як основної форми їх роботи. Міжсесійна діяльність депутатів місцевих рад. Скликання позачергових сесій.

Повноваження секретарів місцевих рад первинного рівня.

Характеристика територіальних громад як об'єктів управління місцевих рад. Добровільне об'єднання територіальних громад і створення рад об'єднаних територіальних громад.

Тема 5. Діяльність органів місцевого самоврядування районного і обласного рівнів

Повноваження обласних і районних рад згідно Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Повноваження обласних і районних рад щодо управління комунальною власністю. Документація обласних і районних рад. Регуляторні акти та регламенти обласних і районних рад. Забезпечення доступу до публічної інформації. Запобігання проявам корупції в діяльності обласних і районних рад. Функції обласних і районних рад щодо прийняття місцевих бюджетів. Умови та порядок делегування повноважень місцевим державним адміністраціям. Асоціація обласних і районних рад України.

Тема 6. Організаційно-функціональна структура органів місцевого самоврядування

Структурні елементи місцевих рад: виконавчі апарати рад; депутатський корпус; постійно діючі комісії; президії рад; координаційна рада; тимчасово діючі комісії рад. Структура виконавчого апарату рад. Положення про підрозділи місцевих рад. Система функцій місцевих рад: адміністративні, економічні, соціальні та інші. Посадові інструкції службовців місцевих рад.

Тема 7. Нормативно-правові основи служби в органах місцевого самоврядування

Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07.06.2001 р. №2493-III. Проект Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» №2489, прийнятий у першому читанні 23.04.2015 р. Загальні положення та принципи служби в органах місцевого самоврядування. Правовий статус посадових осіб органів місцевого самоврядування. Обов'язки і права посадових осіб органів місцевого самоврядування. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення службовців органів місцевого самоврядування. Їх пенсійне забезпечення. Відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування

за порушення законодавства.

Тема 8. Кадрове забезпечення служби в органах місцевого самоврядування

Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування. Складання присяги службовцями органів місцевого самоврядування. Обмеження щодо служби в органах місцевого самоврядування. Класифікація посад і ранги посадових осіб органів місцевого самоврядування. Атестація службовців органів місцевого самоврядування. Припинення служби в органах місцевого самоврядування. Система підготовки кадрів для органів місцевого самоврядування. Діяльність обласних центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ, організацій.

Тема 9. Організація роботи депутатів і службовців місцевих рад

Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 11.07.2002 р. №93-IV. Загальні вимоги щодо організації роботи депутатів місцевих рад. Організація роботи депутатів у виборчих округах. Організація стажування претендентів на посади в органи місцевого самоврядування. Проведення щорічної оцінки виконання посадовими особами покладених на них обов'язків. Надання службових характеристик. Організація роботи сільських, селищних, міських голів.

Тема 10. Організація виборів до місцевих рад

Закон України «Про місцеві вибори» від 14.07.2015 р. №595-VIII. Формування виборчих округів і виборчих дільниць. Система виборчих комісій. Повноваження центральної та дільничних виборчих комісій. Організація роботи виборчої комісії. Формування списків виборців. Порядок висунування кандидатів на виборні посади. Інформаційне забезпечення виборів. Організація роботи спостерігачів. Фінансове і матеріально-технічне забезпечення виборів. Проведення голосування. Проведення позачергових виборів. Оскарження результатів виборів.

Тема 11. Добровільне об'єднання територіальних громад

Закон України про добровільне об'єднання територіальних громад від 05.02.2015 р. №157-VIII. Умови та проблеми добровільного об'єднання територіальних громад. Порядок добровільного об'єднання територіальних громад. Зміна статусу посадовців місцевих рад, що увійшли до територіальної об'єднаної громади. Проведення виборів до ради об'єднаної територіальної громади. Повноваження об'єднаної територіальної громади. Планування розвитку об'єднаної територіальної громади та його державна підтримка. Інститут старости: обрання, статус, повноваження. Проблеми розширення повноважень рад об'єднаних територіальних громад у земельній сфері.

Тема 12. Організація діловодства в органах місцевого самоврядування

Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях» від 18.06.2015 р. №1000/5. Вимоги до створення управлінських документів. Організація документування та виконання документів в органах місцевого самоврядування. Систематизація та зберігання документів. Експертиза документів. Архівне зберігання документів. Архівні фонди і облік документів в архівах. Приймання-передавання документів під час зміни кадрів.

Тема 13. Виконання функцій планування в органах місцевого самоврядування

Види планової роботи. Сутність стратегічного планування місцевого розвитку. Організаційне забезпечення стратегічного планування. Аналіз ресурсного потенціалу місцевої громади. Технологія розробки стратегічного плану. Правові підстави розробки стратегії та формування робочої групи. Застосування методики SWOT-аналізу. Опитування громадян: формування виборки, складання анкет, обробіток даних. Оперативне планування реалізації стратегії місцевого розвитку. Моніторинг реалізації стратегії.

Тема 14. Інформатизація служби в органах місцевого самоврядування
Забезпечення технічними засобами та створення комп'ютерних мереж. Створення сайтів місцевих рад. Осучаснення довідкових служб з метою поліпшення обслуговування громадян. Інформатизація системи нарахування та контролю платежів за комунальні послуги. Поширення інформації про діяльність місцевої ради. Створення електронного офісу. Створення електронних баз документів. Електронні технології у забезпеченні комунікації: створення та налаштування електронної поштової скриньки, електронне листування. Електронні технології підбору кадрів. Використання електронних технологій з метою поліпшення роботи у сферах: освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Берданова О. Фишко Є. Оперативне планування реалізації стратегії територіального розвитку: практик. посіб. / Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні - DESPRO». К. : ТОВ «Софія-А», 2012. 48 с.
2. Іванова Т. В., Піддубна Л. П. Діловодство в органах державного управління та місцевого самоврядування: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 360 с.
3. Камінська Н. В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз. URL : <https://www.twirpx.com/file/814952/> (дата звернення : 10.09.2019).
4. Куйбіда В. С. Муніципальне управління : аспект інформатизації. К. : Знання, 2004. 357 с.
5. Міжмуніципальне співробітництво: навч. посіб. / уклад.: В. Вакуленко, та ін. К. : Фенікс, 2012. 392 с.
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 року № 157-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19/print1444025174238337> (дата звернення : 10.09.2019).
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення : 10.09.2019).
8. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2493-14> (дата звернення: 10.09.2019).
9. Структура органів місцевого самоврядування та процедури ухвалення рішень. URL : <http://imi.orq.ua/.../53522-snruktura-orqaniv> (дата звернення : 10.09.2019).

Допоміжні

1. Лозинська Т. М. Економічна основа розвитку сільських громад як чинник децентралізації влади / Сталий людський розвиток місцевих громад : Наукові праці

ВНЗ-партнерів Проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» / уклад. М. А. Лепський, І. В. Дударев; за заг. ред. М. А. Лепського. К., 2015. С. 189-197.

2. Тимцуник В. І., Кальниш Ю. Г., Лозинська Т. М. Публічне управління та адміністрування: навч. посіб. Полтава: РВВ ПДАА, 2015. 280 с.

3. Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю. Державне управління : підруч. / ред. А. Ф. Мельник. К.: Знання, 2009. 582 с.

1.1. Теорія державного управління

Тема 1. Теоретичні основи державного управління

Основні теорії виникнення держави: теологічна, патріархальна, договірна, насильства, органічна, психологічна, матеріалістична. Визначення держави та її ознаки. Поняття функцій держави. Класифікація функцій держави. Визначення державного управління. Функції державного управління. Поняття громадянина і особи. Взаємини держави та громадянина в процесі реалізації функцій державного управління.

Тема 2. Становлення правової держави

Етапи розвитку ідеї правової держави. Поширення римського права. Поняття правової держави. Закріплення принципів правової держави. Розвиток правової держави в Україні. Верховенство Законів і Конституції України. Зв'язаність держави правами та свободами. Конституційно-правові передумови захисту прав людини.

Тема 3. Права людини в державі та їх гарантії

Поняття «права людини». Основні права людини. Права людини та громадянина.

Гарантії прав людини та їх класифікація за практичним спрямуванням, за характером, за ступенем поширеності, за суб'єктами, за особливостями правового статусу. Міжнародний білль про права. Загальна декларація прав людини. Документи міжнародного права.

Міжнародні стандарти у сфері прав людини. Структура міжнародних стандартів по правах людини.

Тема 4. Форма держави та характеристика її основних елементів

Поняття та структура форми держави. Форми державного правління. Монархія: а) абсолютна монархія; б) обмежена монархія; в) змішана. Форми державного устрою. Унітарна держава. Федерація. Конфедерація. Імперія.

Тема 5. Поняття та структура апарату держави

Поняття апарату держави. Ознаки апарату держави. Структура апарату держави.

Органи держави як структурні елементи апарату держави. Система державних органів України. Законодавчий орган. Глава держави (Президент). Виконавчі органи влади. Правосуддя. Народовладдя.

Загальні принципи функціонування апарату держави: демократизм, гуманізм, законність, розподіл влади, верховенство права, професіоналізм. Принципи організації діяльності апарату держави.

Тема 6. Політична система та державна політика

Поняття «політична система». Класифікація політичних систем та критерії

класифікації. Взаємопов'язаність підсистем політичної системи. Держава як структурний елемент політичної системи. Політичні партії. Вимоги до формування партій. Види політичних партій. Інші громадські організації. Поняття державної політики. Елементи державної політики. Державна економічна політика.

Тема 7. Цілі, принципи та функції державного управління

Цілі державного управління як продукти суспільного консенсусу. Систематизація та об'єктивізація цілей державного управління. Класифікація функцій державного управління. Головні й допоміжні функції державного управління. Загальні та спеціальні функції. Внутрішні та зовнішні функції.

Обґрунтування принципів державного управління. Сутність принципів державного управління.

Тема 8. Характеристика управлінської діяльності

Поняття та загальні риси державноуправлінської діяльності. Форми та процедури управлінської діяльності. Механізми та методи державного управління: адміністративні, економічні, інформаційно-психологічні. Технології державного управління.

Тема 9. Підготовка та прийняття рішень в державному управлінні

Сутність управлінського рішення. Вироблення управлінського рішення. Специфіка державноуправлінських рішень. Класифікація управлінських рішень. Етапи підготовки управлінського рішення. Організаційно-правове забезпечення прийняття управлінського рішення. Процедура прийняття державноуправлінських рішень. Лобізм як механізм впливу на прийняття державноуправлінських рішень.

Тема 10. Законність та відповідальність в державному управлінні

Поняття та детермінанти законності в державному управлінні. Значення законності. Забезпечення законності. Органи забезпечення законності. Внутрішній і зовнішній контроль. Поняття корупції. Поширення корупції в сфері державного управління. Корупційні діяння. Запобігання корупції. відповідальність державних службовців: дисциплінарна; адміністративна; кримінальна; матеріальна.

Тема 11. Державна служба в Україні

Правове регулювання державної служби. Правовий статус державного службовця. Правове забезпечення управління державною службою. Умови вступу на державну службу. Кар'єра державного службовця. Проблеми підбору кадрів на державну службу. Вимоги до претендентів на державну службу. Обмеження щодо призначення на посаду. Випробування. Дотримання службової дисципліни. Службове розслідування та дисциплінарна справа.

Тема 12. Контроль у державному управлінні

Контроль як функція державного управління. Суб'єкти та об'єкти контролю. Етапи контролю. Види контролю. Попередній, поточний та підсумковий контроль. Цілі контролю. Контроль, закріплений за гілками влади: парламентський, конституційний, судовий, контроль органів виконавчої влади. Фінансовий контроль. Сутність і об'єкти громадського контролю. Елементи громадського контролю.

Тема 13. Інформаційно-комунікаційне забезпечення державного управління

Управлінська інформація. Внутрішня за зовнішня управлінська інформація. Інформаційні технології в управлінні. Зміст комунікації в державному управлінні. Особливості комунікації в державному управлінні.

Зв'язки з громадськістю та формування громадської думки. Налагодження

інформаційної взаємодії і звернення громадян і висвітлення діяльності органів державної влади.

Тема 14. Результативність та ефективність державного управління

Поняття результативності та ефективності. Види та критерії ефективності.

Показники результативності й ефективності. Ефективність діяльності державних органів. Ефективність діяльності посадових осіб. Оцінка економічної ефективності органів влади. Складність проведення оцінки економічної ефективності державного управління.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекц. / Г. В. Атаманчук. 2-е изд. дополн. М. : Омега-Л, 2004. 584 с.
2. Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада : США, Великобритания, Франция, Германия : учеб пособ. 2-е изд. дополн. М. : Логос, 2000. 200 с.
3. Державне управління та державна служба : словник-довід. К. : КНЕУ, 2005. 208 с.
4. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посіб. Луцьк, 2000. 558 с.
5. Мельник А.Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю. Державне управління : підруч / за ред. А. Ф. Мельник. К. : Знання, 2009. 582 с.
6. Посібник для державного службовця з питань запобігання корупційних діянь / уклад. С. М. Серьогін та ін. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2009. 136 с.
7. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, Мельтюхова Н. М. та ін.; заг. ред. В. В. Корженка, Н. М. Мельтюхової. Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2012. 256 с.

Допоміжні

14. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень : проблеми теорії, методології, практики : монографія. К.: Вид-во УАДУ, 2000. 340 с.
15. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія. / ред. проф. Н. Р. Нижник. К. : УАДУ при Президентові України, 1997. 448 с.
16. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій : монографія. Х. : ХарPI УАДУ «Магістр», 2003. 236 с.
17. Лахижа М. І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні і практичні аспекти. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. 289 с.
18. Політологія : підруч. / заг. ред. В. Г. Кремень, М. І. Горлача. Харків: Друк. Центр «Єдинокор», 2001. 640 с.
19. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. С. 1
20. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України 05.10.2000 № 2017-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 48. С.409.
21. Про джерела фінансування органів державної влади : Закон України від 20.06.1999 р. №783-XI V. *Уряд, кур'єр*. 1999. № 165.
22. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України

- від 07.04.2011 № 3206-VI .*Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 40. С. 404.
23. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.96 р. №393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. С. 256.
24. Про інформацію : Закон України від 2.10.1992 р. № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. С. 650.
25. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 997. № 24. С. 170.
26. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-XIV. Офіц. вісник України. 1999. № 18. С. 190.